

(1893 – 1971)

HÜSEYİN AKÇAY

(Koruk Efe)

Bediüzzaman Şahidleri'ni araştırıp dinledikçe daha topuklarımızın bile ıslanmadığını itiraf ediyorum. Defineyi kazdıkça ne cevherler çıkıyor karşımıza... Büyük Üstad'ın cazibesinden efeler, eşkıyalar da nasipsiz kalmamış... Risale-i Nur fabrikasında onlar da hizmet etmişler... Yılların eşkıyası Koruk Efe bunlardan birisi... Koruk Efe iki metre boyunda, gür kaşlı, görenin korkup önünden kaçtığı bir adam... Herkesin şerrinden ürküp kaçtığı bu irikiyim, başka bir niyetle Barla'ya, Şarklı Hoca'nın yanına gider... Şarklı hoca Bediüzzaman'dır... Tedavi uzun sürmez... Birkaç kelam yeter ona... Ani bir şok onu oraya yıkıverir... Yiğiliverir orada... Şefkatli el onu okşar... Bediüzzaman'ın eli değmiştir ona... Kirler, paslar, günahlar, çirkinlikler akar gider içinden... İstihaleye uğrar... Eskinin eşkıyası, yeninin sağlam bir Nur talebesi olarak uyanır... Yine aynı el ağzına birkaç üzüm tanesi koyar... Şok tedavi bu kadardır... Bitmiştir ameliyat... Koruk Efe "YÂ BÂKİ, ENTEL BÂKİ" diye diye ağlayarak evine döner... Eski hayat bitmiştir... Aynı köyden eşkiya arkadaşı Ahmet (Çoban) Ağa ile beraber yeni nurlu bir hayata merhaba derler... Herkesin önünden kaçtığı bu adamları, bu sefer herkes sevmeye başlar... Koruk Efe ve Ahmet Ağa kendi meşreplerinin dilleriyle Kur'ana, imana hizmet için kolları sıvarlar... Nura talebe olurlar... Çok hizmet eder onlar...

Koruk Efe'nin ve arkadaşının hayatları filmlere konu olacak cinsten... Abartıları, menkıbeleri almıyorum kitaplarıma; buna çok dikkat ediyor, değişik kanallarla tahkik ediyorum. Koruk Efe'yi yıllar evvel ilk defa duyduğumda biraz efsaneleştirilmiş gibi gelmişti bana; müstağni kalmıştım. Vakta ki Koruk Efe'nin ve arkadaşı Ahmet Ağanın yakınlarını, akrabalarını tanıyıp dinledim, fikirlerim değişti...

Isparta'nın Çobanisa köyünde 1893 tarihinde doğan; asıl adı Hüseyin Akçay olan Koruk Efe'yi çok yönlü olarak araştırmaya çalıştım. En başta damadı Savlı Hasan Kurt, Koruk Efe'nin efe arkadaşı Çobanısali Ahmet Çoban'ın oğlu Hafız Nebi Çoban -ki Risale-i Nur'da iki yerde adı geçmektedir-, Savlı Hafız Mehmed Gül'ün torunu Abdulkadir Zeybek ve Vahşi Şaban Akdağ ağabeylerimiz olmak üzere; Koruk Eşkiya'yı onlara sordum. Vahşi Şaban ağabey Koruk Efe'yi cemaate anlatırken Sungur Ağabey de vardı, bazı düzeltmeler de yaptı. Ağabeylerde tam bir ittifak vardı. Zaten Koruk Efe'yi anlatanlar onun yabancıları değildi...

Bediüzzaman ve talebeleri araştırmalarımızda bize her zaman yardımcı olan Isparta nurculuk tarihinin canlı şahidi Savlı merhum Hasan Kurt Koruk Efe'nin damadıdır. Koruk Efe kızını ona vermiş. Yine Savlı Abdulkadir Zeybek de Koruk Efe'nin ve Ahmet Ağanın yakınında bulunmuş... Isparta Bozanönü Köyünden Şaban Akdağ Ağabey de, eski efe yeni nurcu Ahmed Çoban'ın dostu...

Ağabeylerin anlattıkları değişik kelimelerle hemen hemen aynıydı, hepsinin video kayıtlarını çektim ve onları ortak bir metinde buluşturmaya çalıştım. Birinin anlattığı bir hatıra diğer ağabeylerden de dinlenilmiştir. Metni yazdık sonra tashih ettirdim, bazı ilavelerde de bulundular.

ÇABUK KIZIP EKŞİDİĞİ İÇİN HALK "KORUK" LAKABINI VERMİŞ

Koruk Efe'nin eşkiya arkadaşı Ahmet Çoban'ın oğlu Hafız Nebi anlatıyor:

"Hüseyin Akçay yani Koruk Efe hem gaflet döneminde, hem de nurculuk dönemlerinde babamın çok yakın arkadaşıdır. Ona Koruk lakabı çabuk celallenip kızdığı, yüzü hemen ekşidiği için insanlar tarafından verilmiştir. Hüseyin Akçay 1893 Çobanisa doğumlu olup, 1971 yılında yine Çobanisa köyünde vefat etmiştir. Mezarı aynı köydedir. Babamın adı ise Ahmet'tir. Babam da efeydi; saçının tepesinin ortasını kazıtır, yanları kalırdı. 'Heyt!' dedi mi, kimse bir şey diyemezdi ona. Koruk Efe'yle düşmüş kalkmıştır. Sonradan babam da Risale-i Nur talebesi oldu. 'Efeler, Eşkıyalar, Ahmetler' diye adları Risalelerde geçer. Babam 1316 (1899) Çobanisa doğumlu olup, 5

Ağustos 1991 tarihinde vefat etmiştir. Mezarı, aile bağımızın olduğu Bademli köyündedir. Çobanisa Isparta'nın merkezine 16 kilometre uzaklıktadır. Sav köyü taraflarına düşer.”

Solda Hafız Nebi ve babası Ahmed Çoban yaşlılık döneminde

EŞKIYA NUR TALEBESİ OLUYOR

Savlı Hasan Kurt anlatıyor:

Hız. Üstad Barla'da iken, Isparta'nın Çobanisa Köyü'nde yaşayan asıl adı Hüseyin Akçay olan Koruk Efe namında çok meşhur bir eşkiya vardı ki, O benim ilk kayınpederimdir. Bu hatıraları bizzat kendi ağzından dinledim, size aktarıyorum. Çobanisa'da Risalelerde adı çok geçen Hafız Mustafa Ertürk de çok hizmet etmiştir. Hafız Mustafa aslında Kuleönü köyündendir. Hayrat Vakfı başkanı Said Nuri'nin babasıdır.

Koruk Efe eşkiyalıktan temin ettiği bir atı Barlalılara veresiye satmış. Bilahare atın parasını almak üzere Barla'ya gidiyor. Fakat atı sattığı adam tarlalara gitmiş. Onu beklerken Barla sokaklarında insanlarla sohbet etmeye başlamış. Birden, dağ gezisinden dönen Hız. Üstad'ı üstünde siyah cüppe ve beyaz sarıkla evine girdiğini görüyor. Koruk Efe "Bu kimdir?" diye soruyor. Barlalılar: "Şarktan gelme çok değerli bir âlimdir" diyorlar. Koruk Efe'nin âlimlerle bir işi yok aslında. Aklına takılan, "Bu adam şarklı olduğuna göre, belki yanında antika silah veya kasatura gibi şeyler vardır" diye düşünüyor. Ve Hız. Üstad'ın evine çıkıyor, kapısını çalıyor. Üstad kapıyı açıyor, "Buyurun Hüseyin Efe" diyor. Koruk Efe ilk hayretini "Allah, Allah bu benim adımla nerden bildi, ben adımla söylememiştim hâlbuki" diye yaşıyor. Koruk Efe: "Hocam sizin şarklı olduğunuzu duydum, ben antika meraklısıyım, tabanca-kasatura gibi bir şeyin varsa alıvereyim" diyor. Hız. Üstad onun yüzüne bakarak, sana "Yâ Bâki, Entel Bâki" vereyim diyor. Cahil eşkiya bu ne demek diye düşünürken, Üstad o mübarek esmanın tefsirini yapıyor. "Seni, beni ve bütün âlemleri yaratan Hâlîk'imizin dostluğunu vereyim" diyor.

Koruk Efe o güne kadar böyle bir hitaba muhatap olmadığından kendisine bir heyecan basıyor. Kriz gelip yere düşüyor. Bir müddet baygın kaldıktan sonra gözlerini açıyor. Hız. Üstad yerinden kalkıyor tavana astığı enva-i çeşit üzümlelerden bir çingil koparıp birer birer tanelerini ağzına veriyor. Sonra kolundan tutup kaldırıyor. "Haydi, ben sana müsaade ediyorum, o atın parasını alma, o paradan sana hayır gelmez. 'Yâ Bâki, Entel Bâki' okuyarak evine git" diyor, kapısından dışarıya çıkarıyor. At parasını almaya geldiğini söylemediği halde Hız. Üstad'ın "O atın parasını alma" demesi ve "Yâ Bâki, Entel Bâki" münacatının manasını vakarla ve ciddiyetle ona anlatması, Koruk Efe'nin içini hiçkırıklarla dolduruyor. "Şu Barla'nın sokaklarına çıkayım da bağıra bağıra bir ağlayayım" diyor.

Barla'dan uzaklaşınca başlıyor bağırarak ağlamaya, içi boşalmıyor. Sessiz sessiz içinden ağlıyor, fakat içi yine boşalmıyor. "Ben ne yaptım bu güne kadar, bu ömrü niye boşa geçirdim, bunca günahlar işledim..." deyip pişmanlıkla "Yâ Bâki, Entel Bâki" okuyarak evine geliyor. Barla'ya eşkiya olarak giden Koruk Efe, Çobanisa Köyü'ne tam bir Müslüman ve Nur Talebesi olarak dönüyor.

Koruk Efe Nur Talebesi olduktan bir müddet sonra, başındaki takke yüzünden iki jandarma tutup onu karakola götürüyor. O zamanlarda şapka kanununa muhalefetten mahkemeye veriyorlardı. Koruk Efe savcıya ifade verirken şöyle diyor: "Ben eşkiyalık, hırsızlık yaptım tuttunuz; sarhoş gezdim, karı-kız peşinde ahlaksızlık yaptım tuttunuz buraya getirdiniz. Tamam, bu yollar yanlış imiş, anladık. Bari Müslümanlığı yaşayayım dedim, tuttunuz yine buraya getirdiniz. Yahu savcı bey! Bana bir yol gösterin de oraya gideyim!" deyince savcı jandarmalara: "Bu adamı niye getirdiniz?" deyip salıveriyor.

Koruk Efe benim ilk kayınpederimdir demiştim... Bana kızını verme hadisesi harika bir haldir, akla gelmez hiç. Anlatayım: Ben o zaman Risale-i Nur'a intisap etmiştim, Sav'da. Bizim köyde sekiz tane değirmen vardı. Diğer köyler un öğütmek için bizim Sav Köyüne gelirlerdi. Koruk Efe de bizim köye un öğütmek için gelmiş. Sav'da benden bahsetmişler, beni öne sürmüşler, namaz kıldırıyormuşuz falan gibi... Ben o zaman daha 17-18 yaşlarındaydım. Koruk Efe, "Keşke benim böyle bir damadım olsa" demiş. Sonra, zorla kızını bana verdiler, teslim ettiler. Onun kızı benim ilk hanımım oluyor. O vefat edince ikinci hanımı aldık, o da vefat edince Barlalı

Muhacir Hafız Ahmed'in damadı, Bahri Çağlar'ın kızı şimdiki üçüncü hanımım olmuş oldu. Koruk Efe'nin çok hizmetleri vardır..."

BİR DE 'ALA DELİ' VARDI

Abdulkadir Zeybek anlatıyor:

Çobanisa Köyü'nde, Koruk Efe'nin birdenbire Müslüman'ca yaşamaya başlayıp nur hizmetleriyle ilgilenmesi, aynı Çobanisa Köyü'nden "Ala Deli" lakaplı bir adamın hayretine gidiyor. "Barla'daki bu hoca nasıl birisi ki, böyle bir eşkiya birden nur talebesi oluverdi. Şu hocaya bir de ben gideyim" diyor. Barla'ya gidiyor, Hz. Üstad'ın evini soruyor. Barlalılar: "Şimdi evinde olmaz, biraz sonra namaz için mescide gelir, o zaman arkasında cemaat olursun, hem görüşürsün" diyorlar. Nitekim öyle oluyor. Namazdan sonra Üstad: "Seni eve götürüyüm de Risale-i Nur'dan vereyim" diyor. Giderlerken eski alışkanlığından adamın ağzından yalan bir söz çıkıyor. Üstad Hazretleri: "Burada kal!" diyerek onu evine almıyor. Yine de bir başkası ile eserleri gönderiyor. Burada Üstadımızın yalana karşı hassasiyetini anlamalıyız. Bu hatırayı bizzat yaşayan, "Ala Deli" denilen adamdan işittik.

EVİN BAHÇESİNDE DEVE İLE BERABER NAMAZ KILIYORLAR

(Vahşi) Şaban Akdağ anlatıyor:

"İslamköylü Hafız Ali ağabey sağ iken, o zamanlar odun, yani kök odunu kesilir, merkeplere sarılır... Fakat bu yasaktır ormanca. Kök odununun ne olduğunu odun kesenler bilir. Hafız Ali Ağabey odunsuz kalmış... Koruk Eşkiya ki, yedi sene eşkiyalık yapmış, kesmiş-biçmiş her tarafı; sonra nurcu oluyor. Ahmed (soyadı Çoban) Ağa yanında, bunların ikisi de Çobanısali, ikisi de eski eşkiya.

Bunlar Hafız Ali ağabeyin odunsuz kaldığını duyuyorlar; fakat merkeplere saracaklar ama kendi köylerinden bakım memurları onları tutacak (yakalayacaklar). O zamanlar yakalandı mı (odunları) merkebiyle beraber satıyorlar. Veya arabasıyla beraber... Koruk Efe, Ahmed Ağa: "Gel lan, bedava mı durduk biz oralarda yedi sene" demiş. Sonra: "Sen, sen, sen... Merkeplere odun kesip yükleyeceksiniz, saracaksınız, yarın köy yerine getireceksiniz. Bu odunların başında ben gideceğim, beraber Ahmed Ağa ile gideceğiz. Hafız Ali Ağabey orada odunsuz kalacak da, biz burada odun yakacağız ha! Haram olur lan bu bize, haram olur bu bize... İkimiz götürüceğiz bu odunları. Kim çıkarsa geçsin karşıma; bu odunları yasak diyecek adam çıksın karşıma." Birisine de diyor ki "Git, sen Hafız Ali Ağabeye söyle, kapıları açsın, biz varıyoruz." Gidiyorlar...

Kim geçsin Koruk'un önüne iki metre boyu vardı adamın. Bir de kaşları vardı, karşıdan gördün mü zaten şuraya şöyle atılırsın. Tip yani, öyle bir tip... Acayip bir adamdı... Neyse gidiyorlar, yıkıyorlar odunları Hafız Ali ağabeyin evinin önüne. Kesiyorlar, ufak ufak bölüyorlar, istif ediyorlar. Onlar Hafız Ali ağabeye 'Ağa' derlermiş. Diyorlar: "Ağa bize müsaade et, gidelim." "Yok! Ben size deve eti aldım. Bir de çılbır yaptım, onları yiyin, namazınızı kılın ondan sonra gidin" diyor. "Olur, peki ağabey" diyorlar.

Hafız Ali Ağabey, onların önüne deve etini, çılbırı koymuş; kendisi de yağsız, tuzsuz çorba koymuş önüne. Ahmed Ağa diyor ki: "Ağa, Allah razı olur mu ki bizim önümüze eti, çılbırı koydun; sen yağsız, tuzsuz çorba yiyorsun, Allah razı olur mu buna?" "Kardeşim, herkes kaderine razı olsun, ne siz bunu yiyebilirsiniz, ne de ben sizin yediğinizi yiyebilirim" demiş Hafız Ali Ağabey. "Peki, peki Ağa" demişler, yemişler.

Ahmed Ağa diyor bunları bana: "Sonra namaza, farza durduk. Baktım, yanı başıma deve de durdu benimle beraber. Eğiliyorum, o da eğiliyor... Allah-u Ekber diyorum o da kalkıyor... Subhane Rabbiyel Azim diyorum, deve de eğiliyor... Dört rekât bizle beraber kıldı deve. Ne subhanallah geldi aklıma, ne de başka bir şey; ben deveye bakıyorum hep namazda. Nihayet namazı kıldık, tesbihat bittikten sonra, "Ağa ben bir şey diyeceğim" diyecektim; daha bir şey demeden "Aynısını ben de gördüm Ahmed" demesin mi bana... Sonra "O deve; 'İnsanların kursağına gittim, hayat buldum' diye şükür secdesi yapıyor. Şükür secdesi ediyor..." dedi. Şimdi nurcular! Siz de ne yerseniz yiyin, şükür secdesi ettirin. Tamam mı?

Koruk Efe'nin mezarı